

Iz2101 izborni kolegij iz Biblije SZ
četvrtkom u 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Vjera i politika u Starom zavjetu

- **Abimelek sin Gideonov**
– Prvi kralj? (Suci 9)
- **Proroštvo o Emanuelu**
u izvornom kontekstu (Iz 7-9.11)

Iz2101 izborni kolegij iz Biblije SZ
četvrtkom u 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Nesretni projekt ljudske vladavine

**Abimelek, sin Gideonov
i Jotamova basna
(Suci 9)**

Jotamova basna

- Drveće traži kralja
  - Ponude (Suci 9,8.10.12):
- Maslina (8s)
- Smokva (10s)
- Loza (12s)
  - Odgovor:
- Argumentirano odbijaju
  - Posljednja ponuda u v14:
- “Glog” (KS): trnje (Š. v14s)
  - מַשָּׁל *mašal* “vladati” (samo v2)
- מַלְךְ *malak* kraljevati (v8.10.12.14.15)
- Što je kraljevanje? נוֹעַ *nua’* (v9.11.13) – KS i Š. “da vladam”

- = da se njišem nad njima, strepim protiv njih
  - biti nemiran, lutati, drhtati (Kajin, narod u pustinji)
- Jedino trn (v15):
- kralj (v15)
- Rezultat (v20):
- Prijeti međusobno uništenje

Prvi kralj (?)

- ❑ Abimeleкова ponuda Šekemcima u Suci 9,2:
- **Bolje 70 ili jedan vladar? (v2)**
  - ❑ 70 Gideonovih (8,30 usp. Izl 1,5)
  - ❑ Iste kosti, isto meso (Suci 9,2)
  - ❑ Njihov sud u v3?
- **“Naš brat” (v3)**
  - ❑ (Ipak) plaća u v4:
- **70 srebrnika**
  - ❑ Kako dolazi na prijestolje (v6)?
- **Složno ga zakraljili**
  - ❑ Duga vladavina? (v22)
- **3 godine vladanja (v22)**

Dolazak na vlast

- ❑ Krvav put u Suci 9,5:
- Bratoubojica (usp. Kajin, Ezav) v5
- Jedini preživjeli brat (v5.21)
  - ❑ Sakrio se (v5)
  - ❑ Bježi, boji se (v21)
- Abimelek nije sam, optužuje Jotam (v18):
  - ❑ sa Šekemcima v18,
- tako i prema Božjem sudu (v24.56s):
  - ❑ Ubojica i pomagači (v24), zlo Abimeleka i Šekemaca (v56s)
- Pobuna u v28s = posljedica

- ❑ Odakle novac (v4)?
- Iz svetišta, 70 za 70
  - ❑ Cijena života
- Abimelekova vojska (v4):
- klatež i pustolovi (KS), bez posjeda, drzoviti (Š.)

Tragični plodovi

- ❑ Uspjeh vlasti u Suci 9,25s?
- Šekemci pljačkaju (v25)
  - ❑ *Zasjeda* (5x 25.32.34.35.43) – obilježje vlasti
- Prihvaćaju drugoga (v26.28s)
  - ❑ Prema Abimeleku (v27)?
- Proklinju ga (v27)
  - ❑ *Gaal ben Ebedova* buna (v30.40s)?
- Zebul, glavar grada, otkriva je (v30)
- Ugušena (40s)
  - ❑ Rezultati vladavine u v43.45.49?
- Ubija narod (v43)
- Razara grad (v45)
- Spaljuje svetište (v49, migdal=kula!)
  - ❑ Abimelekova smrt u v54:
    - samoubojica? (v54)
    - ❑ Zajednica u v55?
    - “svi svojim kućama” (v55)

Pozadina i okolnosti

- **Otac zaslužan sudac-spasitelj**
  - Jotam: Život dao (Suci 9,17)
  - vjeran do kraja? (8,24-27):
- **Apostazija: klanjanje “efodu”**
  - Majka Abimelekova (8,31)?
- **Ljubavnica u Šekemu (8,31), robinja (9,18)**
  - Šekem = oskvrnitelj (Post 34)
- **Nakon Gideonove smrti (8,33):**
- **Izraelci s Baalima (8,33) – preljub**
  - Čije svetište u 9,4.46?
  - Neki “Gospodar saveza” (v4)
  - El-Berit (ne יהוה v46)
- **Abimelekovi pristaše (9,1.3)?**
- **Ujaci (9,1.3)**
- **(Laban! Post 29-31)**
  - Kost i meso u Post 29,14?
  - Jakovljeva dvoznačna blizina (trgovanje, prijevara)
- **Trnje**
  - U kruni Kristovoj

Božja prisutnost

- **jedino Jotam spominje (v7):**
  - **“nek vas Bog čuje”**
    - **“Uslišanje” u 9,23:**
- **Razdor = “duh zla” (רעה *ra‘a*)**
  - **Žalosni plodovi zla u v56s?**
- **Vraća se Abimeleku (רעה v56)**
- **I Šekemcima (רעה v57)**
- **Ispunjena prijetnja iz v20**
  - **“kletva Jotamova” (v57)**
- **Međusobno proždiranje (v20)**

Iz2101 izborni kolegij iz Biblije SZ
četvrtkom u 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Proroštvo o Emanuelu (Iz 7,14) – u izvornom kontekstu

עִמָּנוּאֵל – *'immánu 'el*

Εμμανουηλ

(Iz 7-9.11)

Navještaj novorođenoga

- Prisutan u Bibliji (Izak, Samson...); kontekst u Iz **7,1.17.20**
  - Rat: Izrael s Aramom protiv Jeruzalema (Iz 7,1)
  - Asirski kralj – Ašur 7,17.20 (8,4.7: plijeni, potapa)
    - Protiv njih (Damask, Samarija 8,4)
  - Prorok hrabri kralja (7,4):
- “Ne boj se” – razlog:
- Bog zna nakane napadača (v6):
- “osvojimo!” (v6) – odgovor Božji u v7:
- “neće biti!” + glasnička formula (v7)
  - Ako se ne *uzdate*,
nećete biti *pouzđani* (v9)
- Bog i kralj u v11s
  - Ponuda znaka (אִיֹּת *'ot* v11; usp. Izl 7,3)
  - Ahaz odbija (v12)

Znak na Božju inicijativu

- **Prorok najavljuje (Iz 7,13s):**
- **Znak Domu Davidovu: *dijete* (v14)**
  - pred velesilama (v18):
  - Egipat, Ašur (v18)
- **Djevica (s članom: העלמה *ha'almâ* v14)**
  - Rebeka (Post 24,43)
  - Mojsijeva sestra (Izl 2,8)
  - Usp. Dok *roditeljica* ne rodi (Mih 5,2)
- **“S nama Bog” doživljaj zajednice za:**
  - “S tobom sam” npr. Izak (Post 26,3); Jakov (Post 28,15; 31,3); Mojsije (Izl 3,12)
    - Mt 1,23 primjenjuje i tumači (usp. 28,20)
- **Najavljeno se ispunja već u Iz 9,5:**
- **Dijete nam je rođeno (Iz 9,5)**

S. Dali: Djevica će roditi sina

Loš znak?

- Dok je Emanuel još dijete (Iz 7,16)?
  - zemlja opustošena (7,16)
  - drač i trnje (3x v23-25)
    - Najava već u 6,11b: pustoš
    - Moć asirskoga kralja u 7,17b; 8,7s:
  - Kao raspad kraljevstva (7,17)
  - Kao potop (8,7s)
    - Kome poruka u 8,8?
  - Emanuelu (8,8)
    - Ašur i nad njegovom zemljom
    - usp. Ezekija (sin Ahazov) u 36,1
    - Koja zemlja u (7,16)?
  - Izrael i Aram (?) – još 65 g. (7,8)
-
- I prorok dobiva dijete (8,3)
  - brz grabež, hitar plijen 8,3 (usp. 8,1)
    - Dok je još dijete (v4):
  - Ašur pobjeđuje Damask i Samariju
    - Prorok i djeca u 8,18?
  - “znakovi i čudesa” (8,18 usp. 7,11.14; Izl 7,3; Dj 15,12)

Čudesno dijete

- *narodi* (Iz 8,9) kuju naum, savjetuju se (v10 יעץ *ja 'aš* / עוץ *'ûš*)
– zašto neće uspjeti?
- jer je *s nama Bog* (v10)!!!
  - יהוה צבאות *'El* אל =
(*š'ba 'ôt* – vojske v13)
  - Jedini strahopoštovanja vrijedan (v13)
  - Kakvo dijete u 9,5?
- Savjetnik = koji kuje naum (יעץ *ja 'aš* ⇔ 8,10)
- Dijete/sin – אל *'El* Bog
  - Što narod vidi u 9,1?
- Veliko svjetlo (9,1)
  - Najavljeno u 8,23
(svjetlo dođe na svijet, ja sam svjetlo, vi ste svjetlo)

Rađa se novi život

- Plodovi u Iz 9,6:
- Beskrajni mir na Davidovu prijestolju
  - Prijestolje do vijeka
(2 Sam 7,13/1 Ljet 17,14)
- **Mladica** iz panja (Iz 11,1)
  - “stup” iz 6,13?
- Osobine u 11,2.4.10
  - Duh na njemu (v2)
  - Sudi pravedno (v4)
  - Stijeg *narodima* (v10)

